

Sygn. akt III UK 84/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Jerzy Kwaśniewski

w sprawie z odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

z udziałem zainteresowanej Gminy w J.

o podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 kwietnia 2010 r.,

skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 12 grudnia 2008 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w J., dalej jako „organ rentowy” decyzją z dnia 16 listopada 2005 r., dalej jako „zaskarżona decyzja” ustalił, że Z.

S., dalej jako „wnioskodawczyni” nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek S. Ż. od dnia 18 sierpnia 2004 r.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy stwierdził m.in., że wnioskodawczyni nie była pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy, na co wskazuje m.in. brak kompletnej dokumentacji pracowniczej, brak wiedzy ubezpieczonej o zakresie jej obowiązków i przede wszystkim fakt kontynuowania zatrudnienia po wykorzystaniu przedłużonego 270-dniowego okresu zasiłkowego.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2008 r. sygn. akt ... 1409/07 oddalił odwołanie wnioskodawczyni, umarzając postępowanie w pozostałym zakresie.

Sąd ustalił m.in., że wnioskodawczyni była zatrudniona w Zakładzie Produkcyjno-Handlowym „ B.” w O. od dnia 2 marca 1992 r. na czas nieokreślony jako pracownik umysłowy za wynagrodzeniem 10.000.000 zł (1.000 zł). W całym okresie zatrudnienia zmieniał się zarówno zakres obowiązków wnioskodawczyni, jak i miejsce ich wykonywania. Wnioskodawczyni, będąc zatrudniona w firmie „B.”, regularnie, każdego roku korzystała z długotrwałych zwolnień lekarskich, i tak w pierwszych dwóch latach były to zwolnienia miesięczne, a następnie:

-w1995 r.-od 24.04.do 20.10.oraz od 29.12.do 31.12.

-w 1996 r.-od 1.01. do 25.06. oraz od 4.12. do 31.12.

-w 1997 r.-od 1.01. do 18.03. oraz od 18.06. do 4.11.

- w 1998 r.-od 6.01. do 2.10. oraz od 4.12. do 10.12

-w1999 r.- od 1.01. do 21.06. oraz od 1.08. do 31.12

-w 2000 r.-od 1.01. do 27.04. oraz od 1.05. do 14.07 oraz od 17.07. do 30.11 i od 18.12 do 31.12

- w 2001 r.-od 1.01. do 30.03. oraz od 14.05.do 31.12 r.

- w 2002 r. - od 1.01. do 7.02 oraz od 16.03. do 31.08 (św. rehabilitacyjne)

- w 2003 r. - od 1.01. do 28.02. oraz od 1.04. do 16.06. oraz od 25.07 do 14.08. oraz od 4.09. do 20.09 oraz od 22.09 do 20.11

Równocześnie również regularnie otrzymywała podwyżki wynagrodzenia:

- od 1 stycznia 1994 r. do kwoty 15.000.000 starych złotych (1.500 zł)

- od 1 stycznia 1995 r. do kwoty 2.500 zł

- od 1 października 1996 r. do kwoty 3.000 zł

- od 1 listopada 1997 r. do kwoty 5.200 zł

- od 1 października 1998 r. do kwoty 8.200 zł
- od 1 stycznia 1999 r. do kwoty 10.100 zł
- od 2 marca 2002 r. do kwoty 12.120 zł

Od 22.11.2003 r. do 17.08.2004 r. wnioskodawczynie wykorzystwała 270-dniowy okres zasiłkowy w związku z czym organ rentowy decyzją z dnia 26 sierpnia 2004 r. odmówił wnioskodawczynie wypłaty zasiłku chorobowego za dalszy okres od 18.08.2004 r. do 17.09.2004 r. W powyższym okresie wnioskodawczynie skorzystała z urlopu bezpłatnego, a następnie po okresie świadczenia pracy od 1.10 - 21.10.2004 r. ponownie była niezdolna do pracy. W dniu 29 stycznia 2005 r. wnioskodawczynie złożyła pracodawcy podanie o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron, na co pracodawca nie wyraził zgody. W 2005 r. wnioskodawczynie w okresie od 20.04 do 31.05. korzystała z urlopu wypoczynkowego, a następnie pracowała od 1.06 do 13.09.

W latach 1999 - 2003 organ rentowy wypłacił wnioskodawczynie kwotę 266.395,13 zł z tytułu zasiłków chorobowych, w 2004 roku – kwotę 76.476,97 zł, a w 2005 r. - kwotę 66.845,10 zł, natomiast z tytułu wynagrodzenia za pracę wnioskodawczynie otrzymała odpowiednio: 29.416,24 zł i 66.845,10 zł.

Sąd Okręgowy ustalił również, że firma „B.” w O. od 2000 r. zmniejszyła obroty, a nadto w latach 2002-2006 posiadała zaległości podatkowe w Urzędzie Skarbowym w B., zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy w ZUS Inspektorat w B., a przeciwko jej właścicielowi prowadzona była egzekucja administracyjna oraz komornicza.

Sąd Okręgowy uznał, iż zawarta przez wnioskodawców umowa o pracę jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a za taką oceną przemawia zatrudnianie wysoce niedyspozycyjnego pracownika za wynagrodzeniem, którego wysokość w żadnej mierze nie odpowiadała ilości i jakości świadczonej pracy, przy jednoczesnej bardzo złej kondycji finansowej zakładu pracy. Przy czym Sąd podkreślił fakt, że zatrudnienie było kontynuowane także w sytuacji, gdy pracodawca miał możliwość zakończyć stosunek pracy przez rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia powodu niezdolności do pracy spowodowanej długotrwałą chorobą, trwającą dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 12 grudnia 2008 r. sygn. akt ... 959/08 oddalił apelację wnioskodawczynie od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w K.

Sąd Apelacyjny zważył, że przedmiotem sporu w sprawie rozpoznawanej w pierwszej instancji przez Sąd Okręgowy w K. była legalność zaskarżonej decyzji stwierdzającej niepodleganie od 18 sierpnia 2004 r. ubezpieczeniom społecznym wnioskodawczynie z tytułu zatrudnienia u płatnika składek S. Ż. Organ rentowy stwierdził nieważność łączącej strony umowy o pracę z powodu jej pozorności z zamiarem kontynuowania od tego dnia jedynie w celu korzystania przez wnioskodawczynię z wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Zaskarżona decyzja była więc przedmiotem postępowania odwoławczego oraz określała jego zakres przedmiotowy .

Sąd Apelacyjny stwierdził, że podstawą prawną stwierdzonej przez organ rentowy nieważności łączącej wnioskodawczynię i S. Ż. umowy o pracę był art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k. p. Wobec jednak faktycznego świadczenia przez wnioskodawczynię pracy przez krótkie okresy pomiędzy kolejnymi zwolnieniami lekarskimi (ostatnio do 21 listopada .2003 r.) brak było podstaw do stwierdzenia nieważności łączącej strony umowy o pracę z uwagi na jej pozorność . Tym niemniej ocena ta nie wyklucza przeprowadzenia przez sąd oceny legalności zaskarżonej decyzji pod kątem możliwości stwierdzenia ewentualnej nieważności tej umowy o pracę jako umowy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k. c. w zw. z art. 300 k. p.). W tym stanie rzeczy całkowicie chybiony jest zarzut apelacji naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 321 § 1 k.p.c. polegającego jakoby na orzekaniu ponad z żądaniem strony. Przedmiotem postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest odwołanie od konkretnej decyzji organu rentowego (art. 477⁹ § 1 k.p.c.). Sąd Okręgowy orzekając w przedmiocie legalności zaskarżonej stwierdzającej niepodleganie z dniem 18 sierpnia 2004 r. ubezpieczeniom społecznym wnioskodawczynie z tytułu umowy o pracę rozpoznał istotę przedmiotowej sprawy .

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił ocenę prawną sprawy dokonaną przez Sąd Okręgowy, a przyjętą za podstawę prawną zaskarżonego wyroku , iż działania stron umowy o pracę podjęte po dniu 17 sierpnia 2004 r. i mające na celu jej kontynuację w stanie faktycznym niniejszej sprawy - jako sprzeczne z zasadami współżycia

społecznego powodują jej nieważność na mocy art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. Wbrew zarzutom apelacji Sąd pierwszej instancji nie stwierdził, iżby: „umowa o pracę była pozorna w świetle zasad współzycia społecznego” ani też nie poczynił ustaleń prawnych przyjmując, że: „umowa o pracę ... była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, co uzasadniało uznanie jej za umowę pozorną” .

Według Sądu Apelacyjnego, nieważność umowy o pracę z uwagi na jej pozorność (art. 83 § 1 k.c.) została wyraźnie wykluczona przez Sąd pierwszej instancji, podobnie jak jej nieważność-jako czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) - czemu Sąd Okręgowy dał wyraz z treści uzasadnienia swojego orzeczenia.

Sąd Apelacyjny uznał za chybiony zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. Takiego naruszenia nie można przypisać Sądowi, który ocenił jako niezgodne z zasadami współzycia społecznego działania stron przedmiotowej umowy o pracę podjęte w celu jej kontynuacji po 17 sierpnia 2004 r. gdy:

- wnioskodawczyni po wykorzystaniu okresu zasiłkowego (270 dni) nie stawiała się do pracy, wiedząc, że nie będzie wykonywała obowiązków pracowniczych, a w najbliższym możliwym czasie jej zamiarem będzie dalsze korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego,
- pracodawca zdając sobie sprawę ze sporadycznej w ostatnich latach obecności wnioskodawczyni w pracy, decyduje się na kontynuację spornej umowy gwarantującej wynagrodzenie (12.120 zł), którego wypłacanie (przy odprowadzaniu składek na rzecz ZUS) przez dłuższy czas - przerastała możliwości finansowe zadłużonej firmy i nie wynikała z racji ekonomicznych .

W tej sytuacji działania stron zmierzające do kontynuacji spornej umowy o pracę należy bez wątpienia, zdaniem Sądu Apelacyjnego, uznać za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, co daje podstawę do stwierdzenia nieważności tej umowy na podstawie art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. (w zakresie objętym zaskarżoną decyzją tj. od 18 sierpnia 2004 r.).

Sąd Apelacyjny zważył, że ustawowe pojęcie; „zasady współzycia społecznego” stanowi klauzulę generalną, której stosowanie przez sąd, wbrew wywodom apelacji nie polega na nazwaniu naruszonych zasad, które w tym

wypadku należałoby tłumaczyć jako „zasady uczciwości”. Czynność prawna jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego wtedy, gdy jej treść pozostaje z nimi w kolizji, a kiedy to ma miejsce - jest sprawą oceny dokonanej przez sąd w świetle ustalonego stanu faktycznego. Ocenę taką w sposób niewadliwy przeprowadził Sąd I instancji, a Sąd Apelacyjny podzielił ją w całości.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał, iż apelacja wnioskodawczyni jest pozbawiona uzasadnionych podstaw faktycznych i prawnych i z mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Wnioskodawczyni zaskarżyła w całości powyższy wyrok skargą kasacyjną, w której zarzuciła:

1) naruszenie prawa materialnego poprzez:

a) zastosowanie art. 58 § 2 i 3 k.c. oraz art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jako podstawy materialne prawnej rozstrzygnięcia oraz błędną wykładnię tych przepisów przez przyjęcie, że kontynuacja umowy o pracę z wnioskodawczynią po dniu 18 sierpnia 2004 r. jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a w związku z tym pozorna, co daje podstawę do orzeczenia nieważności umowy o pracę po tym w oparciu o wyżej wymienione przepisy;

b) naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm., dalej jako „ustawa”) poprzez uznanie, że wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę po dniu 18 sierpnia 2004 r., bowiem umowa o pracę kontynuowana po dniu 18.8.2004 r. jest nieważna z uwagi na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego;

c) naruszenie art. 11 k.p., art. 13 k.p., art. 18 k.p., art. 22 k.p. poprzez przyjęcie wbrew zasadzie swobody nawiązania stosunku pracy oraz ustalenia warunków pracy i płacy, że płaca wnioskodawczyni jest zbyt wysoka, gdyż powinna się kształtować na odpowiednim, bliżej nieokreślonym poziomie;

2) naruszenie przepisów postępowania:

a) art. 321 k.p.c., poprzez oparcie wyroku na podstawie faktycznej nie powołanej przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji (wysokość wynagrodzenia) i przyjęcie, że kontynuowanie przez strony umowy o pracę po dniu 18 sierpnia 2004 r. z

ustalonym w niej wynagrodzeniem, jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego; uchybienie to miało niewątpliwie istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż rozstrzygnięcie Sądu wykroczyło ponad sentencję oraz podstawy faktyczne i prawne, zawarte w zaskarżonej decyzji;

b) art. 233 k.p.c., przez ustalenie, że kontynuowanie umowy o pracę z wnioskodawczynią po dniu 18 sierpnia 2004 r. naruszało zasady współżycia społecznego, gdyż wynagrodzenie wnioskodawczynie odbiegało w sposób istotny od wynagrodzeń pracowników w zatrudniającej ją firmie oraz pracowników na terenie P. Ustalenie to nastąpiło bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie oraz bez uwzględnienia bezspornych okoliczności, że ocena dotyczyła trwającej 12 lat umowy o pracę, w ramach której wynagrodzenie na przestrzeni tego okresu sukcesywnie wzrastało, a ponadto, że wynagrodzenie dotyczyło osoby zajmującej kierownicze stanowisko; uchybienie to miało niewątpliwie istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż przyjęcie przez Sąd, z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów, iż wysokość wynagrodzenia wnioskodawczynie była nieuzasadniona, spowodowało błędną ocenę Sądu, że zostały w ten sposób naruszone zasady współżycia społecznego;

c) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia nie odpowiadającego określonym w tym przepisie wymaganiom, a tym samym sfera motywacyjna zaskarżonego wyroku pozostała nieujawniona. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Apelacyjny nie podał przyczyn dla których dokonując takich samych ustaleń faktycznych jak Sąd pierwszej instancji, odmówił wiarygodności i mocy dowodom przemawiającym za oceną, iż zawarcie z wnioskodawczynią umowy o pracę nie stało w sprzeczności z interesem pracodawcy, a zwłaszcza z zasadami współżycia społecznego, oraz dlaczego kontynuacja umowy o pracę po dniu 18 sierpnia 2004 r. narusza zasady współżycia społecznego, a w szczególności którą zasadę współżycia społecznego narusza z określeniem sposobu tego naruszenia; uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż brak w uzasadnieniu ustosunkowania się Sądu do istotnych zarzutów apelacji bez wyjaśnienia dlaczego uznaje je za zasadne bądź niezasadne świadczy, iż postępowanie w II instancji prowadzone było mało wnikliwie.

Wskazując na powyższe podstawy wniosła:

- 1) o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 grudnia 2008 r. sygn. akt ... 959/08, poprzez uchylenie w całości wyroku Sądu pierwszej i Sądu drugiej instancji oraz zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania ewentualnie:
- 2) o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt ... 959/08 I przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi, który wydał zaskarżony wyrok lub Sądowi równorzędnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw.

Nieuzasadniony jest zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c., który stanowi, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

W rozpoznawanej sprawie jest niesporne, że po pierwsze – zaskarżoną decyzją organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek S. Ż. od dnia 18 sierpnia 2004 r., po drugie – podstawą faktyczną decyzji było stwierdzenie przez organ rentowy nieważności łączącej strony umowy o pracę z powodu jej pozorności z zamiarem kontynuowania zatrudnienia od tego dnia jedynie w celu korzystania przez wnioskodawczynię ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Niesporne jest także, że wnioskodawczyni w odwołaniu od tej decyzji domagała się jej zmiany, podnosząc, że faktycznie świadczyła pracę w wykonaniu umowy o pracę, zaś organ o odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc, że umowa jest pozorna, gdyż jej celem jest uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, na co wskazuje wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni, rażąco odbiegającego od wynagrodzeń pozostałych pracowników firmy „B.” i w województwie p.

Przyjmując zatem, że przedmiot postępowania sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza zaskarżona odwołaniem wnioskodawczyni decyzja organu rentowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2008 r. II UZ 43/07, OSNP 2009/7-8/108), a odwołanie od decyzji organu rentowego wszczyna postępowanie sądowe w sprawie i w tym sensie pełni rolę pozwu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II

UKN 105/98, OSNAPIUS 1999, nr 16, poz. 529), należy stwierdzić, że przedmiotem sporu między stronami był problem podlegania wnioskodawczyni ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek od dnia 18 sierpnia 2004 r., natomiast wnioskodawczyni domagała się zmiany zaskarżonej decyzji.

Sądy orzekające w sprawie zgodnie wyrokowały, oddalając żądanie wnioskodawczyni, że wskutek faktycznego świadczenia przez wnioskodawczynię pracy przez krótkie okresy pomiędzy kolejnymi zwolnieniami lekarskimi brak było podstaw do stwierdzenia nieważności łączącej strony umowy o pracę z uwagi na jej pozorność oraz że umowa o pracę jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Nie ma zatem wątpliwości, że wyrokując w ten sposób Sądy orzekły co do przedmiotu, który nie wykraczał poza podstawę faktyczną zaskarżonej decyzji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2000 r. II UKN 759, OSNP 2002/10/246).

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 328 § 2 k.p.c. Sporządzenie przez sąd drugiej instancji uzasadnienia w sposób nie w pełni odpowiadający stawianym mu wymaganiom może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej tylko wtedy, gdy przedstawione w nim motywy rozstrzygnięcia nie pozwalają na przeprowadzenie kontroli kasacyjnej zaskarżonego orzeczenia. Jedynie bowiem w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być - w świetle art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. - uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06). Zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji może okazać się zasadny wówczas, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej. To, czy w istocie sprawa została wadliwie, czy prawidłowo rozstrzygnięta, nie zależy od tego, jak zostało napisane uzasadnienie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 marca 2003 r., I CSK 63/05).

Uzasadnienie Sądu Apelacyjnego spełnia wymagania przewidziane w art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz

wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Sąd Okręgowy podzielił w całości ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i uznał, że dokonana przez ten Sąd ocena dowodów nie narusza art. 233 § 1 k.p.c. Jest to - w przypadku wyroku oddalającego apelację - wystarczające do przyjęcia, że Sąd drugiej instancji wskazał podstawę faktyczną rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny rozważył także szczegółowo problem sprzeczności umowy o pracę z zasadami współżycia społecznego, oceniając pod kątem art. 58 § 2 k.c. działania stron umowy „zmierzające do kontynuacji spornej umowy o pracę” jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Ponadto, gdy uzasadnienie orzeczenia sądu pierwszej instancji, sporządzone zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 k.p.c. spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji, to wystarczy, że da on temu wyraz, jak w niniejszej sprawie, w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawnych, zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r. II UK 374/08).

Zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może stanowić usprawiedliwionej podstawy kasacyjnej, gdyż dotyczy oceny materiału dowodowego. W art. 398³ § 3 k.p.c. nie wskazano wprawdzie wprost konkretnych przepisów, których naruszenie w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów nie może być przedmiotem procesowych zarzutów kasacyjnych, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 § 1 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 Nr 4, poz. 76).

Nie jest trafny zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p.

Sąd Najwyższy oceniając wyrok Sądu drugiej instancji pod kątem zarzutu naruszenia art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. jest związany ustaleniami faktycznymi tego Sądu co do okoliczności i przyczyn uznania łączącej strony umowy o pracę za nieważną z powodu jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Zgodność czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego jest bowiem zagadnieniem kontekstu faktycznego, tj. okoliczności danego wypadku (wyrok Sądu Najwyższego z 9 października 2009 r. IV CSK 157/09). Sąd drugiej

instancji ocenił jako niezgodne z zasadami współżycia społecznego działania stron umowy o pracę podjęte w celu jej kontynuacji po 17 sierpnia 2004 r., ponieważ po pierwsze - - wnioskodawczynie po wykorzystaniu okresu zasiłkowego (270 dni) nie stawiała się do pracy, wiedząc, że nie będzie wykonywała obowiązków pracowniczych, a w najbliższym możliwym czasie jej zamiarem będzie dalsze korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, po drugie - pracodawca zdając sobie sprawę ze sporadycznej w ostatnich latach obecności wnioskodawczynie w pracy, decyduje się na kontynuację spornej umowy gwarantującej wynagrodzenie (12.120 zł), którego wypłacanie (przy odprowadzaniu składek na rzecz ZUS) przez dłuższy czas - przerastało możliwości finansowe zadłużonej firmy i nie wynikało z racji ekonomicznych. Ocena, czy w konkretnym wypadku doszło do nieważności umowy o pracę z powodu jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych mieści się w granicach uznania sędziego, a jej kontrola w granicach postępowania kasacyjnego może obejmować tylko przypadki szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia, co w rozpoznawanej sprawie nie ma miejsca.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.